

գնողաց պատմութեան կափանները, և երկու մասի բաժնուած և յաւելուածս. նախ յառաջարան մը «կափաններ», մասին (էջ 101—107) եւ ապա բնագործ Գրիգորի Ալեքսանդրացւոյ յորինած կափաներով կամ ոտանձնողներու Աղեքանաղի վարուց, կոտորեանաց հրատարակած և հոս 44 կափաններ, մեծ մասը Ալեքսանդրացւոյ, մաս մ'ալ Անշառուեցւոյն, ինչպէս արդէն նշանակուած է իւրաքանչիւրին սկիզբն: Ալեքսանդրացւոյն բաժինը հոս ճիշդ, կրնանք բնել լիակատար է, ի հարկէ ոչ խառնարոյ Անշառուեցւոյն, որուն կափաններն իժէ ամփոփուին հասարկ մը՝ բաւական մեծ ծաւալ կը ստանայ այն: Հոս ոչ տեղն է եւ ոչ յարմար ժամանակն զգաղելու այս «կափաններ», ինչորով, մանաւանդ որ ուրիշ տեղ մ'առիկ ունեցած ենք երկար խօսիլ: Աղեքանաղի վարուց հայ թարգմանութեան քննութեան առթիւ՝ նաեւ այս «կափայ» յորըջուած ոտանձնողներով խառնարոյ Անշառուեցւոյ, Ջաւաբէրի Պաշտեանց եւ Գրիգորի Ալեքսանդրացւոյ (տես մեր «Պատմութեան թիւեր Ստոյն-Պաշտեան» թիւերը վարուց Աղեքանաղի. և Վիեննա 1892. 80 էջը 270, յատկապէս «կափայներու» մասին՝ էջ 65 եւն, 112—137): — Հասանալով առ այժմ այս գեղեցիկամբ կը յուսանք լէ՛ք առիթ կ'ունենանք ոչ միայն այս, այլ նաեւ Ալեքսանդրացւոյ միւս ամեն գործոց մասին ուրիշ անգամ երկարորեն խօսելու: Ելէ՛ք սխալ չեն մեր տեղեկութիւնք, Ալեքսանդրի ոչ միայն տաղեր, այլ եւ արձակ գրութեանք թողուցած է, նաեւ մանր մանր գլուար ձալքերն: (երկու այսպիսի հասած «Գրիգորիոսի կաթողիկոսի», անուամբ տես այժմ՝ ՆԱրարատ, 1892, էջ 1097—9.)

Հ. Յ. Տ.

ՄԱՐԿԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

86. ԼՈՒՍՄԱՅ, գրական անդէս. Դ. Տարի, Գիւրգ Բ. 1899 Յուլիս: Տփղիս, տպ. Մ. Շարաձէ 1899. 80 էջը 44370: Գինն է՝ գրքին 2 ռու. (երկու գրքը 3 ռու.):)
87. ԹԱՄԱՐՈՒ, գրական եւ թատերական անդէս պատկազարդ. Գ. Տարի, Թիւ 1: (Գիւրգ Ե.) Տփղ. տպ. Մ. Մարտիրոսեան 1899 (Յուլիս) 40 էջը 100+48: Տարեկան (երկու գրքը) 3 ռու.:
88. Մ. Գ. ԺԱՄԵՆ: — Համառոտ պատմութիւն ինչ ազգաց. Մամս Ա. Արեւելեան ինչ ազգեր, Կ. Պոլիս, Տպ. Յ. Մատթէոսեան, 1899. էջ 118. Գինն 5 ռու.:
89. ԹԵԼՅԱՆ Ե: Նախատաքները քննադատական եւ քննադատական գիտութեանց Բ. Մաս. Կ. Պոլիս, Տպ. Յ. Մատթէոսեան 1899, էջը 80 144. Գինն 5 ռու.:
90. ՊՕՄՈՒՆՔԻԱՆ Ե. Կ. Նոյն Հնդկացիք. Ա. տարի: Վառնա. Տպ. Նիւշո Նիգոլոս, 1899, էջը Թորք 40 64: Գինն է ֆր. — 60:
91. ԹԵՆՔԻԱՆ Դ. Նոյն Քերական ֆունսներն Կ. տպար. Կ. Պոլիս. Գրատուն Պալմիք 1899. էջը Թորք 40 70. Գինն է 60 ֆր.:
92. ՔԱՄԱՆ ԱՂԴԻ ՈՐՆԻ. — Բ. Ամառընդէլը. Կ. Պոլիս, Տպ. Յ. Մատթէոսեան 1900. էջը 80, 63:

93. ԵՄԿԱՅԱՆ Ե. (ՅԱՎԱՅԱՆ): — Քերթնածնը: Կ. Պոլիս տպ. Անթիւք 1898, (Դաւթեան գործակալութեան 299 հրատարակութիւն) էջը 80, 64, Գինն 5 ռու.:

86. ԼՈՒՍՄ, Էրեւան հանդէս: Ներկայ հասարակութիւնը լուսնայ, շարքորդ տարին Այս տարւոյ առաջին վեցամեայ գիրքն ծանօթացուցած ենք ժամանակին. (տես «Հանր. Ամս.» 1899, էջ 86—70.) Երկրորդ գիրքն ալ որ առջինին ունի՛րք՝ բնականապէս նոյն ծրագրով է, հաստատուններու մաս մ'ալ շարունակութիւն նախնիքն է: Բովանդակութիւնը համառօտիւ հետեւեալն է:

Այս անգամ գիրքը կը սկսի հանգուցեալ Պ. Գուրեմանի մէջ երկունք՝ «Արաշէս Ա., թատերադրութիւն երգականութիւն ի հինգ արարչութիւն ի մի պատկեր» (էջ 1—55): — «Հայերը Բիւզանդիայում». Թովհ. Չմէկիկ կամ կրն. Ժան, բիւզանդական հայ կայսրերից մէկը, գեղեցիկ յօդուած մը Ն. Բարսեղեանի (էջ 56—101), տակաւին շարունակելի, նպատակ ունենալով պարզաբանել Բիւզանդեան կայսրութեան ներքեւ գտնուող Հայոց վիճակն եւ իրենց ունեցած աղբեղիկ գիրքն նոյն կայսրութեան մէջ, յատկապէս Չմէկիկի օրերը, եւ անոր կենսագրութեամբ: Գրուածքը բուն բարոյական մըն է ծանօթ հնագէտ Շլումբերգերի մեծագործ շքեղ գործքն. (G. Schlumberger, L'Empoée Byzantine à la fin du Xe siècle... Jean Tzimisces եւ, Պարիս 1896.) որ Բ. հարուստ է նոյն հեղինակին բիւզանդական ուսումնասիրութեանց՝ ներկայացնելով 969—989 Բ. Բ. տարիներու վիճակը: Առաջին հատորը՝ նոյնպէս շքեղ եւ հարուստ հրատարակութիւն՝ Նիւկեփոր Փոկարի օրերը կը նկարագրէ. (G. Schlumberger, Un Empereur Byzantin au Xe siècle Nicéphore Phoca. Պարիս 1890.) Գործը պիտի ունենայ ուրիշ հատորներ ալ: — Մուրացյանի «Գաղկեթի Բուշքը» (էջ 102—135) մանրամասն ձեւին տակ խիստ «գաւէշտ», մըն է՝ ինչպէս կ'աշուանէ նաեւ հեղինակը, մեր՝ նաեւ եկեղեցական պաշտօնէից՝ մարգահանայ այլեւայլ գեղեցիկաց ղեմ: — Թարութիւն թուամանեանաց անուան երազալագութիւն մ'որ «Երեմիդա», մըն է՝ «Ուխտաւոր», խորագրով. (էջ 136—143): — Ինչպէս նախնիքնց նոյնպէս այս գրքին մէջ մեծ տեղ մը կը գրուէ տեղագրութիւնը: Այս անգամ՝ կը գտնենք՝ Պանոսի Տրիքըր, աշխարհագրական եւ քաղաքական վիճակի ճշգրտութիւն. (էջ 144—192.) Խմբագրութիւնը կը ծանուցանէ 1896ի ձեռք ձգած է այս տեղագրութիւնը զոր Պ. Թուսմայեանը պատրաստած է: Դո՛ւքանաւորա՛յն ինչպէս ուրիշ ծանօթութիւն մը կը խոստովանի, բաւական հին գործ է, պատրաստուած ըլլալով 1870 թվին, ուստի «ներկային համապատասխանել չէ կարող ի հարկէ ամբողջովին», Տեղագրութեան մէջ առնուած են բաց ի բուն Տրուպիզնէ՛՛ Արդուրին, Արմաւիրեան, Զաւրիկ, Օրտու, Իւնիէ եւ Չարլաճիկ շքեղակայիւքն: Բնականապէս այսօրս միշտ երեւումն տարի ետքը՝ շատ բան կերպարանափոխ եղած է, յատկապէս հայ քաղաքները: Նոյն 1870 տարին տեղեկագիրք Տրուպիզն

800 տուն էր հաշուէ, գիւղերը՝ իր 672, Արգաթն՝ 750, Կիւմրի շնան՝ 260, գիւղերը 166 (որոնք Պանոսի կը վերաբերին, միւսները՝ Բարեբեկի, Սպարի եւն.) ամենէն բազմաբնակ էր Ճանիկ իր 4000 տնով. (յասակապետ Օրոտու՝ 200, գիւղերը՝ 800, Խնիկ՝ 80, գիւղերը 560, Չարապա՝ 200, գիւղերը 800, եւն.) Կենտրոնացրի այս թուերը, ճշգրիտ էան երաշխարկութիւն մը չունին, մանաւանդ ներքի վիճակին: — Տիկին Տիւրուհի Կասառնեանց թարգմանած է Պոզապենկոյ մէկ մանրամասնը՝ «Ինքնախորութիւն», (էջ 192—208,) ուստի չբարձր ուսանողներու կենսական գիւղեցիկ գրութեմը մը: — Գրիգոր Բալասանեան ի Շուշակէր փորձած է «ազգային պոետ» մը, «գիւցանգներ-զակաւ-չափական բանաստեղծութիւն» մը քսան-եւ չհինգ հատածներով, («Այլը-Մէլը եւ Սա-նասար», խորագիրը կը կրէ. (էջ 209—232), ինչի տանելով ժողովրդական զրոյցները: Ինչպէս նա-խարարը կը ծանուցանէ՝ հեղինակին այս երկրորդ փորձն է. առաջինը՝ «Իստամ» եւ Սալման», աղէն լոյս տեսած է («Մուրճ», 1897, թ. 11—12.) երրորդը՝ «Առիւծաձէ ԳՇէր», աղէն մամլոյ տակ է («Խն-կը»,) որոնց կ'աղէ աւելցրելու չորրորդ մ'ալ («Սասունցի Գլախիթ») եւ հինգերորդ մը («Պարսիկ ԳՇէր»), ժողովրդական ինչեքրու հաւաքման ինչորի մէկի թողովը, փորձը չենք կարծի որ յաջող բանաստեղծական ոգւոյն ու գիւղեցիկութեան եւ սոցալաֆականութեան տեսակէ-տով: Այլը-Մէլը այս նկատմամբ շատ տկար է: — Արշակ Սարկաւազ փոքրիկ յօդուած մ'ունի՝ «Յարգանք, Պարսի», (էջ 233—238,) Օրիորդ Գալստիանէ Կայիթեանն երկուսն զոչորիկ սաս-նար մը (էջ 238.) — Էսթրադանութիւն է բժիշկ Ս. Մոյսիսեանցի գերմանիէ թարգմանած «Կեն-սական Պահպանչըն», (էջ 240—250, Բ., «Զուր»,) խմբագրին՝ Գիւտ ԶԷ. Աղանեանցի «Մի օր Կե-նորեանց աշխարհում», փոքրիկ յօդուածն ուղե-գրական է, նկարագրելով յասակապետ Սանահին եւ զաղաւաղայ մերձակալ քարայրները, Պարսի-էր(այր) եւ Չառնի-էր. «այրու» ոչ միայն քարացած անընթեռնելի գրչագրիներ կան, այլ եւ ողջու-թեանը, ամեն կարգի, Հեղինակը կը խոստանայ յաջորդ անգամ մանրամասն տեղեկութիւն տալ ձեռք ձգած ինչեքրու մասին:

«Պատմական» բաժինն՝ ինչպէս նախընթաց գրքերու մէջ ալ, կը պարունակէ մանր յիշատա-կագիրները, նամակներ եւն: Այս անգամ կայ՝ 12. Միւրայի Չամչեանի զարձը, խորագրով վերջ-նոյս մէկ նամակն (էջ 257—258) Կ. Պոլսի գրուած 1820 յունուար 18: — «Երեսն Ե՛ Եւսհան Զապենկ մասին» (էջ 259—260) նամակ առ Նա-ւատուր Յովակիմեան, գրուած 1830 յուլ. 12 ի Գիւշեն: — «Կլիմա հայաթներին խմբագրական գրութեան» (էջ 261—263) զոր ստորագրած են Յակոբ Աղանեան եւ Յովոր Կարինեանց 1846 սեպտ. 1ին, պայմանագիր նոյն թերթին հրատարակու-թեանն: — Ս. Դաւթեանի նամակները (էջ 264—273) չորս հաս ուղղութեան Եփրատ վար. Սաֆա-րեանցի՝ 1850 եւ 1851 տարիներին: — «Կարնոյ Օղլայի բարեկապութեան կանոններ», (էջ 279—

279,) գիւտարարար խմբագրութեան մասին, ստորագրած՝ Ն. Մ. Յովհաննէս արքեպ. Կարմիր Վանից (1823 օգոստ. 1) Կարնոյ մաս: — «ԺԼ. Գա-րու կապի Թիֆլիսի հայ քահանայների պատմ.» (էջ 279—281.)

Մատենադարանի բաժինն այս անգամ բն-գարձած է Բ. Կապարեղեան ընդարձակ լինեա-լապական վերջնութիւն մ'որում է Ն. Մատենա-րեանի «Բանաստեղծութեանց, Բ. Հատարին (էջ 282—302), Ն. Գարանեան ծննդաւն ընդարձակ տեղեկագիր մը հայագետ Ն. Մատի «Ժողովու-ծոյց Առական Վարդանան, Նշանաւոր գործերի վրայ (էջ 303—316,) Պարզ «Օ» ստորագրու-թեամբ կը ներկայանայ յօդուած մ'որ արժէք ունի բանասիրութեան համար, եւ է՝ Ս. Վահան Գողթնացոյ Պատմութեան ժամանակագրու-թիւնը, ըստպատմութեամբ երկուք օրինակաց, որք հրատարակուած են ի շարս Սփերաց, Կարեւոր մեկնութիւններ ալ աւելցնելով» (էջ 317—320) եւ Ա. Գ.) երեք փոքր բաժնուած, որոնց առաջին երկուքն են յիշեալ կրկին օրինակները համեմա-տուած, երրորդը՝ նոյն տեղերուն ժամանակա-գրական մեկնութիւնը: — Պարբերական Նոր հրա-տարակութեանց կից կը գտնենք քմապատական մ'ալ՝ Ն. Գարանեանի ի Վենետիկ լոյս տեսած «Թանգարանի», Բ. Հատարին վրայ (էջ 323—324,) որ է «Անկանոն փոքր նոր կապարանաց» (Վենետ. 1898, 8^{րդ} էջը ԺԳ+ԵԳ1), եւ որ կը պարունակէ Յովնատեանցի՝ 1891 օրինակի համեմատ եւ Հատակադար: Յիշատակարարը եւ թուղթ Պի-ղատար, «Թուղթ Լեւոնուկայ Պարեոսի գրի-տուէն Նազովեցոյ», եւ Տեմիլ Ս. Ստեփանեանի, — Յարակից «Ժողովրդական» բաժինն ունի «Ժո-ղովրդի խօսք Կարեկապու մասին» (էջ 325—328,) ստանաւոր սահմանը:

Ար մնայ «Այլը-Մէլը» բաժինն: Նախ կը տեսնենք «Պ. Պոզապենկոյ գրական գործունեու-թեան քառասունամակը» (էջ 329—330,) յետոյ՝ «Աղեքսանդր Սերգէեւի՛՛՛՛ Պոչկին, անոր ծննդեան հարկաբանիկ առիթով» (էջ 331—339,) կենսա-գրական եւ երկու տարբարանաստեղծութեան թարգ-մանութիւն («Զբահեղըն» եւ «Նիգիթա») Յարու-թիւն Թուամեանեանց: Հստ գրուած եւ Գրիգոր Բալասանցի միւս փորձը՝ զոր վերս յիշենք, պա-սինքն «Առիւծաձէ ԳՇէր, մի վարկանդ ազգային պեմանցի», (էջ 339—344.) Մատենադարակա-ն ինքնութիւնները (էջ 345—347) յօդուածն են երկր-կը գտնենք Բ. Պարեոսեանի երգչական մէկ գրու-թիւնը կրկին ապուած, պայմանք՝ «Առանց միջնորդի փեսայ գտնել»՝ եօթը տեսակցութիւններով. (Նախ ապ. «Խիկար», 1887, Մարտ) — Մարկոս Աղա-բեգեան չէր կրնար մուգած ըլլալ իր ոտք, որուն ապացոյց է «Խաչկենդութիւն» անուն յօդուածը (էջ 355—358,) որ ըստ ինքեան ընդդիմախոսա-կան մ'ըլլալու է խաչկենդի մէկ գրութեան ին «Բուրակին» 1899, թիւ 4) Վերջին կարեւորն են Ս. Սարկաւազի «Նամակադրոյններ ծագում», (էջ 359—360,) ստացուած գրքեր եւ ծանուցումներ: Այս անգամ կը պակսի Յաւելուած մը, ինչպէս կար նախընթաց գրքերուն մէջ, եւ կը պա-

Հայրաբանն թ. 8 երկրչեան գործածած եւ նուիրագործած է արդէն:

Չկրցանք իմանալ թէ Համառօտ պատմութեան միւս մասերն ալ հրատարակուած են արդէն թէ ոչ. ազգային լրագրաց մէջ տեսած ենք միւս մասանց հրատարակութիւնն, բայց դրեւոր տեսած չըլլալով չենք գիտեր թէ առաջիկայ պատմութեան մասերն են, թէ աւելի բնագրական պատմութեան մը: Մանաւանդ որ ներկայ դատադրքին կողմն վրայ կամ յառաջարկներն մէջ ալ յիշատակութիւնն էր չգտանք:

Գործածութիւնը կը յանձնարարենք ազգ. դպրոցաց եւ կը յուսանք թէ պատմութեան այնչափ օգտակար ուսման ծաւալմանն կը աստարեաւաղիկայ դատադրքն: Կը մտղծենք որ Հեղինակն շուտով կարենայ հրատարակել պատմութեան վրայ իւր միւս երկատիրութիւնը, որ են՝ Նշնանադրութիւնը, Պարսկան ընթերցանութիւնը եւ մանաւանդ՝ Պարսկան անդրհանգր իւրեւնիքն:

89. Թիշխան Թ: Նախագործելով Բնագրական եւ Բնագրական գիտութիւնը, 9—10 արեւելեան աղաց համար դատադրք մըն է մասնակիս՝ որ երեք մաս ունի բնագրականութեան, տարրագրականութեան եւ տիեզերագրականութեան: Բայց մենք թիշ մ'անյարմար կը տեսնենք 9—10 արեւելեան աղաց այս գիրքը: Տղաք աւելի սիրով գիրք մը կը կարգան կամ կը որովհէն եթէ իրենց ճաշակին համաձայն գրուած ըլլայ: Մասնաւոր համաձայն ալ կ'ըլլար եթէ նախ փորձն եւ յետոյ կանոնը կամ օրէնքը գրուէր, սակայն կը դատաւոր այս կէտին մէջ, զոր օր. օգոյ ճշնումը կը մնին եւ Մակտաւորական կիսապատմական պատկերը կը դնէ, առանց փորձը պատմելու: Եւ: Տարրագրականութեան մասին մէջ ալ աղաց համար բառականն աւելի աւելորդ քանն կը գտնենք: Տիեզերագրականութեան մասին գաղտնի ունի իւր թերութիւնները. ինչպէս ձեւերու վրայ փոխանակ հայերէն գրուած ըլլալու անգղիերէն գրուած կը տեսնենք՝ (անշուշտ պատկերները պատաստ գտած ըլլալով): Իրով մանկանց առջեւ անծանօթ աշխարհներու հետ անձանց լեզու մ'ալ կ'իյլէ: Լեզուն ալ չենք կրնար անպարտա թողուլ խորթ բացատրութեանց եւ նորահար բառերուն համար:

90. Պոնոնիքան Թ. Կ.: Նախ ընթերցումն: Թեւեւ դատադրքն ամենայն մասամբ կատարեալ հրատարակ չ'եղեր եւ կը գտնուին տակաւին ինչ ինչ ուղղելի կէտեր, սակայն կրնանք ապահովապէս հաստատել որ, իւր այս վիճակին մէջ շատ մը նոր միջոց անուր կրող Բերական-ընթերցարաններ նախագահ եւ իւր գիրքաւորը անվը: Դպրատանց մէջ այսպիսի դատադրք մը ակաբը զգուշ էր:

Հեղինակը յառաջ քան — բառ հնաւանդաւ կանխեալ սովորութեան — մանկաւորն այրուրենը սովորեցնելը, գտնուէր նախնականապէս ի գիր եւ ի պատկեր ընթերցանութեան մէջ կը թեքէ եւ յետոյ — կարգապէս մէջ բառ բառական վարժեղէն ետքը — այրուրենի բովանդակութիւնն անանց աւելնալ կը գնէ: Այս մը միջոցով շինուելի քերականին մ'իսկական արկաբը: ...

8. Հեղինակը դատադրք սկիզբը դատատուաց դատաւանդութեան նկատմամբ ուշադրութեան արժանի քանի մ'էական դիտողութիւններ կ'ընէ. «Ուսուցչին յաշորութեան ամենէն էական պայմանն է, կ'ընէ, կարենալ գտար հետաքրքրական եւ զուարճիկ դարձնել տղուն համար» յարմար թէ գրքին ճակատը գրոշմանած օտ՝ «Խորվեցնել գիտցէր եւ մանուկը կը սորվէ» խօսքը դպրատանց պատերուն վրայ օսկետուռ գրուած ըլլային, ի գիտութիւն այն Ուսուցչայ կամ լաւ եւս կարծեցեալ Ուսուցչաց, որոնք իրենց խօլ, խօթմար եւ — խտորանակ դատախարակութեամբ, տխրով մանկանց մտաց արդատուար պարտեղը թիշ ժամանակէն խոպան ու անմիջականապէս մը կը զարնեն: Ուրեմն թէ բառաներու միջնութիւնն աւելորդ է: Սակայն ախտա որ ցարդ փորձով անստանիս զմեզ կը համոզեն թէ 8. Հեղինակն բառաները օտկ «surdus auribus canere» մըն է եւ — — պիտի ըլլայ:

Քաւայայ ենք որ 8. Հեղինակն իւր այս դատադրքը գտած ընդունելութեանն ճաշակեալութեամբ, դատադրքը Բ. ու Գ. տարիներն ալ օտկ ժամանակին ի լոյս կ'ընծայէ:

91. Թիշխան Թ.: Նախ Բերական: Մանկավարժական նորադպրոց սկզբանց համաձայն պատրաստուած քերականին մասին ալ վերջոյն հետ գրեթէ նոյն է, միայն հոս ի գիր եւ ի պատկեր ընթերցումը կը պահի. ասոր հակառակ, փոխանակ «բառ հին գրութեան» տառերու անունները հեղի սորվեցնելու, տառերու ձայններ կը սորվեցնելին, որով տղան ի վիճակի կ'ըլլայ թիշ ժամանակէն անալիթիք կարգապէս:

Քերականն այլեւայլ գտաբերութեամբ է: Անն գաւի մէջ աշակերտը բառապիտուութեան, ընթերցանութեան, գեղարդութեան եւ գղղ. խօսելու թէլ լաւ կը հրահանգուի:

Վեւերը գեղարականին յանձնարարութիւնը, վրան զի արդէն նոյնին երրորդ անգամ տպագրութեան ազգին մէջ գտած ընդունելութիւնը մասնաւոր կ'ընէ:

92. Բնագրական յոռի: Ամօրիւնիլի-րի փոյց առանձինն խօսելը մեր նպատակն ուրախ կը մնայ. վրան զի եթէ պարտաւենք՝ Ինքիլ Նշնան պիտի համարուին, իսկ եթէ գտնենք շուրջ-ընթերցումը (անդ, էջ 60), որոնք Հնդկական ուղղութեանն գուրու էն եւ են:

Ծագաւ բերենք միայն անկեղձ «Ազգէն քանի որ տող, որոնքն գրքունին յարգն ու արժեքը կ'աւելն» գիրքին է: Բովանդակութիւնը կը կազմեն՝

1. Կեանքի պատկերները
2. Գոյնեւոր տարրերը:

3. Թեւեւ անշուշտ
4. «Ու» որ ընդէն վնէ
5. Ալ թարգման
6. Ունին մէկ վիճակն:

7. Այս իսկ է միայն
8. Իմ նշանագր:

